

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

TELEFON: 9-77

Ejelli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évesre 1150 L.
Félévre 600
Negyedévre 300
Egy hétre 100

Al. elvcllyan

1928. jan. 10

Tel. 33 17

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

SZÖRME MIKADO
Lei 4000
ÁTMENETI
KABÁTOK
BÓRKABÁTOK
NEUMAN M. CLUJ
férfi- és fiu-
ruha-áruhaza,
Főter 14.

Elérkezett az idő...

Irta dr. Mayer Ebner

a bukovinai Zsidó Egységpart elnöke, volt kamarai képviselő (Csernovitz)

Örömmel adunk helyet dr. Mayer Ebner alábbi cikkének, amelyben az idősi zsidóság figyelmét az egységes szervezkedés fontosságára hívja fel...

Az utóbbi hetek szörnyű eseményei után talán elékezett az ideje, hogy Nagyrománia zsidó-ága végre komolyan lépjen hozzá egységes megszervezéséhez...

Mely sebeket titítottak rajtunk és szemünk előtt szorított örvények melyeségei nyíltak meg. Nagyváradon és Kolozsváron meg ez a jelző volt érvényben...

Politikailag játékszerek vagyunk a hatalom partok kezében. Minden pártnak megvan a saját zsidó és meg a politikai rugalmas biztossáival kötött választási kartellék sem adhatják meg a zsidó képviselőknek azt a bizos háttérrel amellyel akkor rendelkezének...

Több mint hat éve már, hogy az egységes nagyromániai zsidó szervezet megteremtésére fáradozom. Először 1921-ben vettem fel a kérdést egy lasiban megartott konferencián és számos rákérdező kíséretét után 1926 tavaszán volt alkalom utoljára egy bukaresti értekezletre a kérdést tárgyalni...

Ami a szükség a legerősebb hajtóerő. Ez a szükség dobja most ismét ezt a kérdést a felzárkó és én ama legitimitációval, amelyet politikai múltam és a bukovinai zsidóság nagyrésztének bizalma számomra nyújt, megégyez megkíséreltem az elszakított fonalat ismét összekötni, hogy megvalósulhasson végre a viszonyok diktálta gyorsasággal a négy országos zsidóságának egyesülése...

Ea ellensége vagyok az olyan szer-

vezetnek, amely csupán kulissza és mögötte semmi nincs. Egy nép politikáját szolid alapokra kell építeni, mert különben guny tárgyává válik a többiek szemeiben, akiket nem lehet megtéveszténi látszatokkal.

Nem akarunk most a zsidó politika taktikai kérdéseiről sem beszélni. Később eldöntendő dolog, hogy a szervezkedés milyen formában történjen meg és hogy a politikai élet küzdelmében milyen módszereket fogunk alkalmazni.

Lloyd George szerint a Népszövetség nem tudja megakadályozni egy újabb háború kitörését

A kisebb incidensek elsimításával Genfben csak a szimptomákat kurállják, de nem tisztítják meg Európa igazi betegségeit

(London, január 9. Az Új Kelet tudósítójától). Lloyd George ma kétségtelenül a jövő embere Angliában és ha az éppen esedékes nyugateurópai választásokhoz fűzött reménysek bevalának, vagyis a nyugati államok politikája ismét balra fog tolni, az angol liberális párt vezérének nemcsak otthon, hanem egész Európában döntő szava lesz.

Jogotnak a jegyvezetésre. A világháború tízmillió emberébe és 200 milliárd dollárjába került a hadviselő népeknek. Mégis ott tartunk, alig tíz évvel a háború után, hogy Európában mindenki azon töpreng: vajon megfoghatjuk-e a világot még egy ilyen csapás napjainkban?

Az egyes népek, hanem is bevalótlan, igen számolni azzal és fel is készülni rá, hogy egy szép napon újabb konfliktus fog kirobbanni. Anglia a földgömb összes tájait behálózó kereskedelmi utjainak védelmére akar erős flottát építeni. Ki ellen? Szemmel látható, hogy Anglia mindazon népeket, amelyek hadihajókkal rendelkeznek, esetleges ellenségekké tekint. Amerika nem akar reszkirozni és olyan tengeri haderőt követel, amely legalább egyenlő erejű legyen az egész világflottájával, de ha lehet még erősebb. Hogy miért? Ki tudja? Minden lehetséges és mindenből lehet ellenség.

Franciaország azt erősíti, hogy neki kell legyen Európában a legerősebb hadserege. Hát nem fejezte le és letto védtelenné leghatalmasabb riválisát és szövetségjait? De igen. Ki tudja azonban, hogy mit hoz a jövő Keleten, Délkeleten és Délen? Olaszország nyíltan fegyvert szorogat az éklében és folyton tökéletesíti a felszerelését. Hogy miért? Hát nincs elszámolnivalója az Alpokon túl Franciaországgal, az Adria tulsó partján pedig Jugoszláviával? Lengyelországnak és Romániának elég oka van a fegyvervezetésre, amíg a legnagyobb ellenfelük

leszövegének megadat egy bizonyos módushoz. Nagyon jól tudom, hogy az egységes zsidó szervezet nem fog, mint Athene Pallas istennő, teljes fegyverzetben kiugrani Zeus fejéből. Sok munkát és sok fáradságot igényel, sok nehézséget fog kellemetlenül és elinté talán csak laza szövetsége lesz a négy országos zsidó szervezetek. De meg kell tanulni az első lépést és meg kell teremtenünk a keretet, amely alkalmas arra, hogy az országos zsidó szervezet belefoglaltassék. Erősen bízom benne, hogy ez a laza kapcsolat napról-napra erősebb lesz, amíg a teljes és igazi egység áldásait is élvezni fogjuk.

Erősen hiszem, hogy népünk szerencsétlensége emberileg is közelebb hozott bennünket egymáshoz. Radikális politi-

kai barátainknak Bukarestben be kell látniok, hogy zsidó politika ellenteleink táborában is vannak bátor szívek és zsidó ellenteleinknek is be kell látniok, hogy csak az egyetemes zsidó pontkának lehet reális értéke és e minokét részről való belátás alapján találkozunk kell a féluton. A nagy ügynek nem szabad elbuknia az anyagi eszközök oly gyakran felpanaszolt hiánya miatt és nem szabad elposványosodnia az illetékes faktorok lanyhasága következtében.

Ha megis elbukna az ügy, úgy ez azt jelentené, hogy mi, romániai zsidók nem vagyunk egy nép, hanem négy, vagy még több különböző embercsoport, amelyek nem élik meg egymást.

En azonban rendületlenül hiszek a mi népünk egységében és az eseme győzelmes erejében.

ot Keleten, nem jár elől jó példával és nem teszi le a fegyvert. Mert nem épp kellemes tudni egy medve szomszédságában élni, akinek a bocsait elvették.

Európa: a faji gyűlölet iskolája.

Európa nyugatalanságának néprajzi és történelmi okai vannak és ezeket a problémákat nem lehet néhány nap alatt elintézni. Amerika részere, ahol az összes fajok egy nagy közösségbe olvadtak, nagyon nehéz dolog megérteni az európai fajgyűlöletet. Az amerikai kontinens fiatal országaiiban franciák, németek, olaszok és szlávok a legjobb baráti szomszédságban élnek együtt, kereskedelmet üznek egymással, egymás mellett dolgoznak ugyanabban a gyárban és esetleg ugyanegy politikai párthoz is tartoznak. A gyermekek ugyanabba az iskolába járnak, együtt játszanak és később összeházasodnak egymással. Ilyen körülmények között a fajgyűlölet ott hamar eltűnik. Európában azonban az egyes népfajok nem keverednek egymással. Egyik nép nem szomszédja a másiknak, hanem „idegen” a számára. Minden egyes nép a maga határain belül húzódik meg és befőtársainak a gyűlöli határon túli idegenek ellen évszázadokon keresztül folytatott vilkos harcokról szóló történeteken nő fel emberré. Egy európai nép legnagyobb nemzeti hősei azok a férfiak, akik a hazának ezen ellenségeit lenérszörelték. Azok a történelmi könyvek, amelyeket Európa iskoláiban használnak, nem egyebek, mint részletes leírásai az árnyékoskodás, a birtoklasi vágy és az idegenek elnyomása elleni dicsőséges küzdelmeknek. Míhelyt a gyermekek kikerülnek az iskolából, kaszárnnyákba viszik, ahol bevezetik őket a határon túl élő „idegenek” legyilkolásának művészetébe. Két teljes éven át gyilkolásra tanítják és gyakorolják be a fiataliságot.

A nyelvi és területi surlódások

Ezek után csak természetes, hogy jó nagy idő kell még ahhoz, amíg a béke érdekében dolgozó népszövetség igazán megvetheti a lábát ezen a földrészen, amelyen a népeket már bölcsőjükben bizalmatlanságra, irigységre és gyűlöletre nevelik egymás ellen. Nagyon megrehe-

ziti a népszövetség feladatát az is, hogy a hivatalos országhatárokon innen és túl élő népeket összekovetni a legreménytelenebb eshetőség. Az európai határok között meghuzódó bábeli nyelvzavar két súlyos problémát vet fel ebben a tekintetben. Az egyik: lehetetlen lesz eldönteni, hogy a nemzeti hovatartozást még a határegy-egy körzet melyik határrészhez tartozzék. Generációk fognak váltakozni, amíg Európa annyira meg tudja emészteni Wilson 14 pontját, hogy a verőbe menjet át. Amikor 1919-ben meghuzták az új határokat, a nagyhatalmak részéről ezzel becsületlen kísérlet történt arra, hogy nemzeti hovatartozást még a határok végeles megvadás-á előtt megállapítsák. A szembenálló felek azonban mindkét részről meghamisították az adatokat. Csak természetes, hogy a szövetségesek minden vitás esetben a barátaik javára döntöttek. Ebből aztán sok területi jogtalanság keletkezett és olyan vidékeket, amelyeknek etnográfiai szempontból az eredeti államok birtokában kellett volna maradniok, erőszakkal egy másik államba bekeleztek be. Ezek az elszakított kis közösségek aziránti küzdelme, hogy visszakerüljenek a törzsiükhöz, egész Középeurópában zajlik és az állandó ellenségeskedés bőven bugyogó forrását képezik.

A kisebbségi probléma

A másik surlódási pont a kisebbségi kérdés. Azokban az esetekben, ahol az idegen elem a lakosság kisebbségét képezi, a békeszerződések bizonyos határozmányokat tartalmaznak, hogy a kisebbségeket megvédjék új uraik mostoha bánásmódja ellen. Minden oldalról azonban hangzik a sok panasz, hogy ezeket a védelmi rendelkezéseket teljesen sutba vetik és hogy a kisebbségek nyelvét, szokásait, sőt a vallását is üldözik.

CARMEN MOZGÓ-ban

A MARTIR

Hatalmas dráma, 2 részben, 16 fejevásban. Január 10-én (kedd-n) az első rész, jan. 11-én (szerda) a 2 rész lesz bemutatva

nap 1928 január 7

RDETESÉK
egy szó 5 lej, vastagabb
bb ap hirdetés 5 lej
százalék kedvezmény
előre fizetendő jelítés
bbitunk, ha portó belyeg
gyzési hűreki díja 250 lej.
knek 150 lej.

ERKOVICSNE
megnagyoibitva
Nicolai Iorga 19.
ak. Kötőő házkonyha

gemet. Saát érdeké
n ne tévessze össze!
genikusan kezelt és fris
N libaxsirt, libabört és
bb napj árak mellett.
M. ORADEA, Sirada
M. Luceu heal No. 1.

Brutto 20%-ot jöve
demme 5 fangalant ven
nek másfél millió lej
értékig. Cim a kiadó
ban.

Zsidó minikánót ke
resek ház teendők el
vezésére január 13-re
Lusatiáné, Honvéd-u.
22.

Két elegáns buror
zót, küőőbejárata
szoba a központban,
füőőszoba használat
tal, esetleg elsőrendű
ellátással, házaspár
nak vagy két unak
kiadó. Cim a kiadó
ban. 300)

Peprsa
szönyegekre van
szüksége?
akkor írjon
a következő címre:
SCHYKHOZ EMILNE
„O-LENT” szöve
művészeti iskola
ORADEA-MARE.
S. Episc. Cluj-
gárdiu No. 14, mely
már évek óta a leg
főbb és bb gyap
ju és s lyem per
zak, svéd és f an
cia szöveit gonli
nek, először an
gol gy a j és se
ly m fonaak, szö
nygyervek, szöve
kellékek, leve önyö
sebb b szerzési for
rassa. V déki re
delesi k utánvétel
gyorsan és p n
san eszközöfiteink.

Gramofon
héber
és szargon
lemezek
írású választék
nan és olcsón a
Sofruth
zsidó könyvke
reskedésben Cluj,
P. M. Viteaz 39.

„Helicon
Iparművészeti
Műterem”
Blum Zsigmondáé
ORADEA
Strada A. Vlaicu 51
Készít műveszi se
lyensálatok, művi
ágotak, lámpaer
nyöt, divat és tea
babát, párnamontí
rozást, terítők, fűg
gölyök tervezését
és összeállítását,
kellő és goblenek
készítését
Allandó Iparműv
észeti tanfolyam. 00

Ezt panaszzák Romániában és Csehszlovákiában magyarok, Lengyelországban és Csehszlovákiában németek, Olaszországban osztrákok, Lengyelországban litvánok, Macedóniában bulgárok, a zsidók pedig minden országban kéri a népszövetség védelmét. Ott, ahol ezek miatt a nemzeti viszálykodások miatt az elkeseredés már olyan arányokat öltött, hogy a népek készek egymás torkának menni, önkénytelenül felvetődik a kérdés, vajjon elég erős lesz-e a népszövetség arra, hogy a perlekedők közé álljon és ne csak átmenetileg szüntesse be az ellenségeskedéseket, hanem a harcot huzamosabb időre kiküszöbölje?

Rövidesen nem lesz háború

Előre kijelentem, hogy 1928-ban nem lesz háború Európában. A litván-lengyel konfliktus elsimítása a legjobb példa arra, hogy mi fog történni a jövőben is. Az említett esetben az akut konfliktust megszüntették ugyan, de a tartós elidegenedés okai megmaradtak. Azok a népek, amelyek nincsenek közvetlenül érdekelve valamely vitás ügyben, mindig őrizkedni fognak attól, hogy közvetlen érdekeltté váljanak és inkább erélyesen intervenálni fognak, hogy a béke tényleges megtörésére sor ne kerüljön. Az 1914-beli tanulságok nem voltak egészen hiábavalók. Annakidején egy Szerajevóban elsütött revolver dörrenése riasszotta fel Európát minden sarkában a háború ördögét és ezért ijelték meg Európában komolyan a lengyel-litván feszültség miatt is. Oroszország könnyen kijelenthetné volna, hogy egy Litvániába történő lengyel betörés esetén a szovjethadsereg is bevonul a kis balti államba. Ebbe az akcióba esetleg Németország is belesodródhatott volna. Franciaország részére nagyon nehéz volna Lengyelországot magára hagyni a bajban. *Pilsudszky* és *Waldemaras*, mint mondják, szenvedélyes és vakmerő temperamentumú emberek. Az európai hatalmaknak minden okuk megvolt a komoly ijedelemre és ezért siettek úgy a külügyminiszterek Genfben. A szóbanforgó konfliktust sikerült is elsimítani, de a két ország közötti ellenségeskedés igazi oka, hogy kié lövött Vilna, változatlanul a régi maradt. Genfben csak a szimptomákat kurálták és nem a beteg-

séget, mert a népszövetség ma még nem mer a sebek mélyébe nyulni. Mindamellett éppen az általános idegesség következtében Európa néhány évig mégis nyugton marad, amíg a népek vissza nem nyerik előbbi erőiket. Akkor azután megeshetik, hogy Albániában egy incidens miatt súlyos krízis tör ki Olaszország és Jugoszlávia között. A románok és magyarok közötti erős ellenségeskedés Középeurópában idézhet elő konfliktust, amelybe nagyon könnyen Olaszország is belesodródhat. Az sincs kizárva, hogy esetleg majd a Rajna-vidéken, vagy a Saar-vidéken robbannak ki

kellemetlen dolgok, ahol a német nemzeti büszkeség növekedő nyugtalansággal kénytelen német városoknak idegen csapatokkal való megszállását eltűrni. Amíg csak kisebb incidensek fordulnak elő, a népszövetség bizonyos időre mindig hajlamos és alkalmas is lesz arra, hogy az ilyen konfliktusokat elsimítsa. De éppen olyan kevésbé alkalmas és erőtlen ahhoz, hogy ezeknek a konfliktusoknak a mélyén meghazudó okokat megszüntesse. Pedig amíg a népszövetség nem elég erős erre, Európában bizonytalan és átmeneti jellegű marad a béke.

Olasz tiszték stratégiai utakat építenek Albániában és háboruképesé alakítják az albán hadsereget

(Páris, január 10.) Az Echo de Paris arról ad hírt, hogy az olaszok terjeszkednek Albániában, stratégiai utakat építenek és a legnagyobb titokban háborus készütségre fejlesztik az albán hadsereget. A lap tudósítója egy angol újságíró albániai tanulmányutjára hivatkozva közli, hogy amióta Albánia megkötötte Olaszországgal a második szerződést, ötvenmillió aranylira kölcsönt

kapott, az olasz hadvezetőség pedig kidolgozta Albánia stratégiai terveit. Magllette olasz vezérkari táborszó 15 olasz tisztet küldött Albániába Leditérképészeti céljából és az albán hadsereg legutóbb 20.000 gyalogsági puskát, negyven ágyút és 140 gépfegyvert kapott Olaszországtól, végül pedig 56 olasz tiszt működik, mint instruktor az albán hadseregben.

Szerelmi bánatában öngyilkos lett egy 15 éves kolozsvári urileány

(Cluj-Kolozsvár, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután felkelték a Regina Maria ucca 49 szám alatti házában második emeletén revolverlövés visszhangzott keresztül. A dörrenés végigszaladt a lépcsőházon, két percig fojtó, nehéz csönd követte, majd hangos ajtócsapkodás egy asszonyi sikoly hallatszott és a ház lakói összeszaladtak dr. Roth ügyvéd lakása előtt, megkérdezni, hogy mi történt... Ez történt: Csiky Nusi, tizenöt éves lányka, a Regina Maria lyceum V-ik

osztályu tanulója egy egészen kistipusu flobertpiszollyal fölbölte magát és meghalt. „A száz lejt nem én vettem el” A berohanó anya a következő levelet találta a lánykának utolsó vonagló holteste mellett: „Édesanyómd!... a százlejt nem én vettem el, nem is tudtam róla... Bocsáss meg nekem!... élj boldogul testvéremmel!” Felmentünk a lakásra, ahol az öngyilkos lányka kisirt szemű mostoha apja,

Az elidegenedés

Írta: Franz Werfel

Fodította: Gaál Gábor

(Franz Werfel, aki ma körülbelül harmincnégy éves, annak a nemeltrögenerációnak egyik vezérégyénisége, akiket iskolás megkülönböztetéssel expresszionistáknak neveznek. Az expresszionizmusnak sokféle értelmezését adják: Werfelrel kapcsolatban eredeti első értelemben kell venni: abban, amiből az expresszionista program tulajdonképpen kiindult; s így érteni kell alatta a romantikus-szenimentális vágy művészetét, mely minden kreatúrával azonosulni akar, amely küzd minden szenvedés, főleg a háború ellen, illetve mindazon szenvedelmek ellen, melyeknek a háború csak felfokozott és brutális képe; hisz egy új és jobb emberben s új isteni ideáljai vannak. Ennek az, ismételjék első expresszionista programnak Werfel a legökéletesebb kifejezője. Programjának és világérzésének megfelelőleg elsősorban lírikus egy olyan szel és mély etikai vonással, mely páratlan a világírodalomban. Ezen a vonalon Werfel lényeg zsidó fajiságának biblikus őseire, a profétákra utal. A költő profétai beállítottsága különbben is tudatos törekvés nála, s talán ez a tudatosság az, mely konkrétizálja extázisait és észszerűsíti irracionálisát. — Verseken kívül írt több drámát is. Ő írta többek közt az expresszionista generáció Faustját, a Spiegelmentschet, melyben ugyanúgy, mint első prózáiban, az én polaris elemekre való megosztásának problémáját a gyakorlati éni rettenetes talákozását a metafizikai énnel, a lelkiismerettel állítja mágiikus és transzcendenciális zsűrdékba. Két nagyobb regé-

nyénkívül több művészi teljességű novellát is írt, melyekből adunk egyet mutatónak. Ebben is, mint többi írásában a lélektani jellemzés eszközei pszichoanalitikusak. Az elidegenedés problémája az úgynevezett „Bruterkomplex” művészi ábrázolása igazi expresszionista beállításban egy áthetmámon keresztül.) (G. G.) Már nem volt semmi fájdalma, amiddön fehéren bebogyolálva a hordágyon feküdt, hogy a múltbe vigyek. Csupán valami idegen és viharos részvétet érezett szegény teste iránt, úgy azonban, mintha az nemis az övé, hanem egy másik asszonyé volna. Miközben valamiféle tükrök előtt lovavilték, Gabriele egy sugarat kapott el az arcáról, a fejről melyet a fehér kötés (mint egy apácakötő) fogott át. A sok fehérről úgy taláta, hogy jól áll. Dacára a rettenetes pillanatnak, fájdalommal felt jóérzés járta át maga iránt. „Most nem vagyok rosszul felöltözve. Talán még Judith se találna kifogásolnivalót rajtam.” A segédorvos, aki a menettel kísérte, azt hitte, hogy a beteg beszélni akar, de nem tud. Megragadta lehatát a kezét és simogatta. Gabriele az erő áramaiiba, melyek az orvos erős és csontos kezéből áradtak, szinte belesimult. Amikor még ő és a bátyja gyerekek voltak, Ervin keze olyan sokszor fogta meg az övét. A nyugtalan és mohó gyerekkéz nyomkodta és szorongatta Gabriele kezét, úgy, hogy szinte nassolt belőlük, mint egy gyümölcsből... Ennek az orvosnak azonban olyan csöndes és megbízható keze volt. Ga-

briele mélyen lélegzett. A kéz jót tett neki. Tehát a kinok asztalán feküdt. Az ápolónők óvatosan hajtogatták vissza a lepedőket, amikkel be volt takarva. Olyan volt, mint egy csomag, melyben valami törekenység van. Gabriele nem nézett a testére, hogy a borzalomról ne tudjon semmit. S tényleg, most nem tudott semmit a hatalomról, amely összeroncította; mint ha a szerencsétlenség nem két órával ezelőtt történt volna, hanem a kitalálhatatlanul messzi múltban. Neki elég volt, hogy csak fej és hogy csak arc. S ilyen világosan, ilyen hatásmán meg sohase élt a feje. Egészen új, egészen idegenszerű volt az arca. Gabriele érezte és örvendezett új szépségének, mely eláradt rajta. Az utolsó órák egy szobrász kezével arca vonásai-ból kimodelláltak lényege lényegét, melyet ő maga sem ismert s melyet most mégis büszke tisztelettel érzett meg önmagán. És azután: miért nem volt semmi fájdalmat? Hisz elviselhetetlen fájdalomnak kellett volna lenni! Avagy nincs egyáltalán fájdalom a világon hanem csak lételem a fájdalomtól? Az orvos professzor hosszan és figyelmesen a szemébe nézett s még ő is, az idegen ember, aki most látta először észrevette rajta az „ujat” és érezte a változást, amely végbement rajta. Ez az új pedig, úgy tűnt előtte, hogy végtelen szimpátiát kölcsönöz neki. Mindenki, aki itt van, szereti őt. Az orvosprofesszor gyengédn feléje hajolt: „Nagyszerű asszonyom, vannak hozzátartozói Berlinben?” Gabriele szeméi átsiklottak az orvosi köpöny vértelen hőmézőjén. Telet látott. Kint a hidegtől csendő tájban állt. A hegyek mind felől talpig hó alatt. —

dr. Roth, ismert szászügyvéd fogad az előszobában.

— Mi sem tudunk többet, mint az urak. Nem tudom elhinni, hogy azért a százlejtért követte volna el a lejtőt. Az anyja ugyanis vasárnap délbén száz lejt adott a cselédlányának, hogy a bevásárlásokat elvégezze. Délbén a cseléd azt mondta a feleségemnek, hogy nem látta le a lakásban. Erre a feleségem előlálja a szaszt, pedig valamelyik asszálra vette a gyerekeket, a lánykát és a bátyját és meekérdezte hogy nem látták a pénzt. Egyikük sem tudott róla. Nusi pedig, aki túlságosan érzékeny, sírni kezdett és bement a szobájába... Pár perc múlva hallottuk a dörrenést... Nem sehitükünk róla és délután háromkor már halott volt...

A nagybácsi aki a revolvert ajándékozta, azt mondja, hogy szerelmű bánta az öngyilkosság oka.

A rendőrségen a nyomozást vezető komisszár bemutatta a lányka nagybátyjának Dumitriu kapitányának.

Nagyon bájos, szoralmos és szép lány volt... A revolvert én ajándékoztam

SELECT-MOZGO

Ben Hur

világhírű film. Lewis Wallace regénye nyomán rendezte Fred Niblo. Főszereplően

Ramon Novarro

Monopól film.

URANIA-MOZGO

Harry Liedtke, Lee Parry és Wivian Gibson kiváló művészek

Egy asszony tragédiája

megható filmben. Monopól film.

SELECT-MOZGO

a bátyjának tavalrem. A lányka ben a korban m kor az anya a sz a lányka bizony a gyanúsítás m formájában is f tulérékeny lány segtelen, hogy s öngyilkos...

Közg

Georgescu teljesen vi pedig 62 s uj intéze

(Cluj-Kolozsvá tudósítójától.) A legutóbbi együtte Alexandrut, a B gatóját, Pusztay Takarékpénztár ját, Peculea Ma igazgatóját és l Banca Romanea vezetőjét bizta n képtelen Egyesü zálog-bank rt. ü dási javaslatot d tervezete, amely készített el, olya atkozik, hogy astétón

nemcsak a bet halnak vissza lyes részéhez. alapokon műk

az Egyesült Kó bank romjainak tal a kolozsvári csorbitatlan mar telezők és betétes A szanalási teült. Közgazdaság vagyeni helyzete, gató vezetése ala állapítás szerint

Látia a természet. noly és nagyon végezték. Az új tumokat sorakozt fogókat, ollókat, vesélyes ércszer Közben egy más gott fel hirtelen. Ekkor, először de nem nagyon a haláláig meg gát. A professzor „Mi az gyerm lefont! Nagyon Nem fog érezni. Mégegyszer, m esügedtebben fel félelemből, vagy kitölt, mert a k gányában hirt k fájdalomban ma Az örog férfi „A Gabriele n hág tehát Gabrie Megadta a jeze Minden készen A segédorvos arca! „Kérem, vegye Igen nagyon s le. És már érezt előtt s egészen á komoly munkáj szorgalmát és ké gálatkészségével. A professzor isteni érzésség „Nagyon kíván je... Számoljon Nemesak a pr minden mennve briele a dörgésé jában feküdt: „Számoljont! S most Gabrie világos hangját.

a bátyjának tavaly nyáron. Az okot ismerem. A lányka szerelmes volt, ami ebben a korban mindig veszedelmes. Amikor az anya a száz lei iránt érdeklődött, a lányka bizonyára elkéseredett volt és a gyanúsítás még a megtörtént enyhe formájában is fokozhatta az amugyis túlerzékeny lányka elkéseredését... Kétségtelen, hogy szerelmi bánatában lett öngyilkos...

Az összes lányiskolák kivonulnak a temetésre..

A holnapi temetésre kivonulnak a város összes lányiskolájának növendékei. Nehány száz bakfis fogja kikísérni a szomorú végű kis barátját, aki legjobb táncosnője volt a társaságának, szeretett tanulni az iskolában, szép is volt, érzékeny is volt és szerelmes is volt rövidre szabott földi életében...

Elkészült az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank szanálási tervezete

Georgescu igazgató koncepciója szerint 20.000 lejig teljesen visszafizethetők a betétek, a többi betétesek pedig 62 százalékos kvótára számíthatnak. Tökeerős új intézet fogja a Közgazdasági Bankot 3 év alatt likvidálni

(Cluj-Kolozsvár, jan. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári pénzügytervezet legutóbbi együttes értekezlete Georgescu Alexandrut, a Banca Chrissovelonii igazgatóját, Pusztay Kálmánt, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank igazgatóját, Peculea Mariust, az Albina-bank igazgatóját és Bruckner igazgatót, a Banca Romaneasca kolozsvári fiókjának vezetőjét bizta meg azzal hogy a fizetésképtelen Egyesült Közgazdasági és Jelzálog-bank rt. ügyében kielégítő megoldási javaslatot dolgozzon ki. A bizottság tervezete, amelyet Georgescu igazgató készített el, olyan szanálási akcióra vonatkozik, hogy annak keresztülvitele esetén

millió lejt, összes passzívai 90 millió lejt képviselnek, a tényleges veszteség tehát 38 millió. E státus szerint a hitelezők kielégítése bruttó 53 százalékos alapon volna lehetséges. Vannak azonban olyan hitelezők, akik 30 millió lej erejéig fedezve vannak az aktívák között szereplő értékekkel és így a nettó kielégítési kvóta tulajdonképpen csak 36 százalék volna.

A szanálási tervezet éppen a kielégítési kvóta lenyomas megjavítását célozza.

A szanálási tervezet alapfeltevése az, hogy a bank teljes deficitjét fedezni kell és meg kell semmisíteni az összes régi részvényeket, miáltal a tényleges veszteség 48 milliónak tekintendő. Az igazgatósági tagok az alakítandó új bank részére felajánlott 10 millió lejt helyett 15 millió lejt adnának a deficit fedezésére és nem új részvények kibocsájtására. Ugyancsak a deficit csökkentésére a 20.000 lejnél nagyobb összegek erejéig érdekelt magánhitelezők, betétesek és bankok vállaljanak át 23 millió lejt a veszteségből. Ilyenformán a leírt 10 millió és levonásba helyezett 23 millió teljesen fedezi a 48 millióban megállapított valóságos deficitet.

nemcsak a betétesek és hitelezők jutnak vissza pénzük igen tekintélyes részéhez, hanem egy egészséges alapokon működő pénzintézet alakulna

az Egyesült Közgazdasági és Jelzálog-bank romjainak eltakarítása után, miáltal a kolozsvári pénzpiac renoméja is csorbitatlan maradna egy a belföldi hitelezők és betétesek, mint a külföld előtt. A szanálási tervezet alapjául az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank reális vagyoni helyzete szolgál. Georgescu igazgató vezetése alatt történt bankközi megállapítás szerint az intézet jó aktívái 52

Hosszu téli esteken világítson a csodálatos Aladdin lámpával!

Az Aladdin lámpa 94% leégővel és 6% pet oleummal, yolevan gyertyaerő-ségű hőféhér, egyenlő és izzófényt áraszt. Nem kell levegőt préselni (pumpálni) sem robbanóanyagot (spiritus, benzín) előmelegíteni. Zajtalan, szagtalan, nem kormoz. Könnyen kezelhető, gyermeke is nygodtan rábízható. Mind a lakatról, egy zéró, könnyen cserélhető. Kiváló szóró és elegáns. Tű- és robbanásmentes. Égő a lámpában is veszély nélkül horzsolható. Anyagfogyasztása minimális, a beszállás árát rövid használat után amortizálja. A lámpák kifogástalan működésétől 10 évi gyári szavatosságot vállalunk.

Ovás!
Ovakodjunk a silány uténzatoktól, eredeti csak az.

Román Aladdin Kereskedelmi Rt. Timișoara
Strada G. n. Joffre 4.

A betétesek és hitelezők kielégítése tekintetében a szanálási tervezet abból indul ki, hogy a 20.000 lejig érdekelt betéteseket 100 százalékosan kell kifizetni.

Az ilyen kisbetétesek 2.5 millióval szerepelnek a passzívák között. Az ugyanezen számlán szereplő 16 millió lejnyi fedezetlen bankhitelezők, 6 millióval érdekelt folyószámlatulajdonosok és a 35.5 milliót képviselő többi betétesek mondjanak le követeléseik 38 százalékaról, vagyis elégedjenek meg a többi hitelezők egy 62 százalékos kvótával.

A kvótára eső kielégítési összegek visszafizetése, az összeg nagysága szerint, három év alatt fog bizonyos torlesztési rendszer alapján megtörténni.

A hitelezők kielégítését és az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rt. likvidálását egy új bank fogja végezni. Az új pénzintézet, amely természetesen más céggel és más igazgatósággal fog megalkulni, részvénytökejének nagyobb részét a 20 ezer lejen feletti összegek erejéig érdekelt hitelezők és betétesek részéről fogják kapni. A szanálási tervezet elgondolása szerint ezek a hitelezők követeléseik 10 százaléka erejéig fognak részvényt jegezni, amiből 5 millió 750 ezer lej folyna be, míg a 10 millióhoz még hiányzó 4 millió 250 ezer lejt a szanálási akcióban részt vállaló pénzintézetek fogják apportként lejegezni. Az új bank, amely ilyen alapon a legszilárdabb bázison és tehermentesen kezdi meg majd a működését, ilyenformán a közvetkező tőkét felett fog rendelkezni: az igazgató-ság által befizetett 15 millió, a bankok által bevitt 4 millió 250 ezer lejes apport, a betétesek részvényjegyzése alapján ugyancsak a bankok által folyósítandó 5 millió 750 ezer lejes visszleszámítolási hitel, azonkívül pedig

a tervezet elfogadása esetén a Banca Nationala is 20 százalékos visszleszámítolási hitelt engedélyez az új bank részére.

amely tehát 45 millió töké felett fog rendelkezni és így egyike lesz Kolozsvár legszolidabb pénzintézeteinek. A 10 százalékos részvényjegyzés ellenében a 20 ezer lejen felüli betétesek és hitelezők azt a bonifikációt kapják hogy az összes követelések likvidálásig, vagyis

három éven át az új bank a tényleges nyereség 25 százalékát és a kielégítési kvóta feljavítására fogja fordítani.

Természetes, hogy az új intézet igazgatóságában a betétesek és hitelezők megkapják az általuk képviselt töké arányában a tagsági helyeket, míg a többi tagokat a szanálásban érdekelt bankok fogják delegálni a likvidálás ellenőrzésére.

Georgescu igazgatónak a betétesekre és más hitelezőkre nézve összehasonlíthatatlanul előnyösebb szanálási tervezetét a négye-bizottság összes tagjai elfogadták és így a tervezet újabb bankközi értekezlet elé kerül, amelyet egy-két nap múlva hívnak össze. A bankközi ér-

Látta a természet. Az orvosok nagyon komoly és nagyon hallgatag mosdásokat reggeliztek. Az üvegcsalokra instrumentumokat sorakoztattak. Rettentő késeket, fogókat, ollókat, fűrészeket. Mindenfelől részleges érszerszámok csörömpöltek. Közben egy második nap fénye susorogott fel hirtelen.

Ekkor, először, felsikoltott Gabriele, de nem nagyon hangosan, mintha egész a haláláig meg kellene őriznie méltóságát. A professor mellett állt:

„Mi az gyermekem? Csak semmi félelem! Nagyon hamar meg fog történni. Nem fog érezni semmit.”

Mégegyszer, még halkabban, még esőgedtebben felsikoltott Gabriele. Nem félelemből, vagy irtoztából, hanem felsikoltott, mert a kreaturának pusztai magányában hirt kell adni arról, hogy a földön magára ismert.

Az öreg férfi brefálkozott: „A Gabriele nagyon szép név. Bátorra tehat Gabriele!”

Megadta a jelet. Minden készenlétben volt! A segédorvos előlépett az operációs állarcot.

„Kérem, vegyen egy mély lélegzetet!” Igen nagyon szívesen lélegzett Gabriele. És már érezte a jó állarcot a szája előtt s egészen átadta magát a lélegzés komoly munkájának. Láthatóan mutatta szorgalmát és kész volt az uraknak szobalátokosságával hizelegni.

A professor hangja mint egy kegyes isteni ézengés gördült meg: „Nagyon kíváncsi vagyok, meddig bírja. Számoljon fiam! Egy... Kettő...”

Nemcsak a professor szava, hanem minden mennydörgés volt most. Gabriele a dörgések magos boltozatu dómjában feküdt.

„Számoljon! Egy... Kettő...” S most Gabriele hallotta a saját maga viláos hangját ismeretlen, kissé sima

hangját hallotta egy leckét felmondó gyerekeknek: „...Egy... Kettő...”

Egy, kettő, három! Egy... kettő, három!

A vonat változtatja énekét. Mi ez? Gabriele egy pillanattal ezelőtt még a hegyekben volt. Egy veszedelmes sikos uton kapaszkodott fel. Egy délutáni sétán ugyan...

A vonat nem alaf már monoton gördülésével. Energiikusabban, sőt haragosan zötyköl keresztül a születendő reggelen.

Hó? Dehogy! A hó az tegnap volt! Közben volt az éjszaka és mindenekelőtt az elalvás. Az elalvás egész világkörül utja. Vonatban nem tud másképp elaludni az ember.

Egyre dörgőbb kitérők ágaskodnak az utazása elé. A halott föld, amoda alant ezerszeresen fel van dülva.

Természetesen a berlini vonatt! Az utazást azonban most már nem lehet meg nem történné tenni. Gabriele tudja, hogy Berlinbe utazik a szörnyűség elé, amelynek következtében most, ebben az órában talán meg kell halni.

A megérkezés napja már itt van s a hetekig tartó előzetes öröm s a várakozás oda.

Az a szürke arc, amelyiké az ablak melletti ülés, ellebenti a fűzőnyt: köd-frissesség, fényű, pályaör-bázikot! Raita kívül ebben az elhagyatott második osztályu kucában még ötven töltötték ülve az éjszakát! Miért van ezeknek az embereknek mind egyforma aruk? Még csak nem szerint se lehet különbözőt fenni közöttük. Gabriele megpróbált erősen utánagondolni vajjon az utazás alatt olvasta-e az újságban, hogy idegenben minden ember arca ugyanaz.

Most ide-oda ringanak az alakok az utazás irama miatt s nem tudnak való-

jában felebredni? Aludni lehet mindennél, még ezeknek a szagoknak a poklában is.

Végre megtudja Gabriele, hogy az az édes romlatag illat, mely már órák óta kínoza, honnan jön. Az alvó idegen emberek szagát, a tisztálalan embereket az elhanyagolt vasuti szakaszban most kénytelen eltűrni. A lélegzetét semmiképpen sem tarthja vissza, mert hiszen ép a lélegzés a kötelessége.

Gabriele az Eau de Cologne-os üvegét keresi kis táckájában. A flakon azonban különösképen ellűnt. Ezzel szemben a táskája teii van varró, meg gombostűvel, amelyek megszurkálják az ujját, hogy füstént vissza kell buzni azokat... Ez a rendtelenség! Hogyan szabaduljon most meg ettől az irtozatos szagtól?

„Emberszapot érzek” — mondják a mesékben. Különbén ez Erwin egyik kedvenc kifejezése

TUNGSRAM RÁDIÓCSŐ

A LEGTÖKÉLETESEBB.

szászügyvéd fogad...
nk többet...
elhinni, hogy...
olna el a...
Arnap déiben...
ak, hogy a...
Delben a...
nek, hogy...
Erre a...
g valamelyik...
a lánykát...
y nem látták...
t róla, Nusi...
ékény, siri...
áha... Pár...
st... Nem...
áronkor...
revolvert...
szerelemi...
szegő...
nromozást...
lányka...
nak...
szorralmas...
vert én...
MOZGO
Hur
ewis Wallace...
Fred Niblo...
Kovarro
MOZGÓ
Parry és Wivian...
művészek
szszony
édiája
Monopol...
MOZGÓ
a jölehet...
fekete...
Mindenfelől...
gyengédebben...
Gabriele...
Nem gon...
yját bevonja...
ra van Erwinnek...
Pár...
koncertje...
kell otthon...
edig teljességgel...
behaló...
Ha pe...
tudja meg...
mert ez...
professor...
sotadott...
merfelet...
lakjovszek...
tegy, ahov...
er esetek...
A...
Bittner...
még...
lehetőleg...
előz ereje...
li lától...
ak az em...
Miért...
bernek...
Ép...
eli a...
hogy...
mint a...
s volt...
rintette...
ruffam...
hang nem...
és nyájak...
lova az...
nem akart...
vont ál...
mindent...
an felemel...
széjé

tekezet hozzájárulása után a tervezet a betétesek és hitelezők plénuma elé terjesztik, amely minden valószínűség sze-

A bukaresti Romcomit 400 ezer lej miatt csődöt kért a Közgazdasági Bank ellen

(Cluj—Kolozsvár jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azt a komoly erőfeszítést, amelyet a kolozsvári pénzügyi hírnevének és saját jólléte fogott érdekeik megvédésére egy a betétesek, mint a bankok kifejtése, kellemetlenül zavarja meg az a csődkérelm, amelyet dr. A. U. S. C. H. Jenő kolozsvári ügyvéd útján bukaresti Banca Comerciala Romano-Italiana (Romcomit) nyújtottak be

rint ugyancsak magáévá teszi az adott viszonyok között legkedvezőbb megoldási lehetőséget.

az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. ellen. A csődkérelm ügyében a kolozsvári törvényszék még nem döntött, mert időközben tárgyalások indultak meg abban az irányban, hogy a bukaresti intézet vonja vissza a kérelmet, mert egy körülbelül 400 ezer lejes bank követelés miatt nem szabad a nagyközönség milliós érdekeit veszélyeztetni.

Egry Gergely nagyváradi polgármester Budapesten cáfolja, hogy Néro császárként nézte volna végig az antiszemita rombolásokat

Kiderült, hogy az Erdélyi Miklós, nagyváradi színikazda ellen emelt irredenta-vádak — koholmányok.

Budapest, jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egry Gergely, Nagyvárad polgármestere, akit azzal vádoltak meg, hogy az antiszemita zavargások idején nem állott feladata magaslátán s ha nem is aktív, de morálisan támogatta a diákok akcióját, tegnap Budapestre érkezett, ahol fogadta a „Reggel” című budapesti lap munkatársát, akinek közismert szereplésére vonatkozólag a következő érdekes kijelentéseket tette:

—Városom polgárai tudják, hogy valóban az az állítás, mely szerint az antiszemita pusztításokat én Néro császárként néztem volna végig, lakásom ablakából. Nagyon jól tudják, hogy a polgármesternek nem áll karhatalom rendelkezésére, tehát nem intézkedhetik a zavargások elfojtására. Éppen ezért városom polgárai meg is nyugodtak szereplésemben, hiszen 32 év alatt eléggé megismerhettem. Hogy bizalmuk megvan velem, azt misem bizonyítja jobban, minthogy a kormánytól átutalt kétféle lej gyorssegély bonjait az én őrizetembe bízták.

Arra a kérdésre, hogy a város vezetősége és a polgárság között visszatért-e már a harmonia, kijelentette Egry, hogy a Nagyváradéhoz hasonló tanács kevés működik az országban, mert ebben a tanácsban a kommunistáktól a legszélsőbb román nacionalista tanácsnokokig minden árnyalat képviselve van. Egry szerint, az ilyen széles skála a helyes, mert

a harmonia így sokkal inkább jöhet létre.

Végül kijelentette Egry polgármester, hogy a nagyváradi városházán alkalmazott tisztviselők nyolcvan százaléka magyar. Kijelentette még, hogy budapesti utazásának célja az, hogy a külügyi és pénzügyminiszterium illetékes osztályával a Nagyvárad közönségét megillető letétek, értékpapírok visszaadása érdekében tárgyalásokat folytasson, miután a két állam között ebben a kérdésben már megállapodás jött létre.

Egy külön bizottság tárgyalást folytat budapesti nagybankokkal is, melyek még az imperiumváltozás előtt nyújtottak kölcsönt Nagyvárad városának. Ezt a kölcsönügyet is rendezni óhajtja Nagyvárad polgármestere.

Egry polgármester még megemlítette, hogy a Cuvantul című bukaresti lap által emelt irredenta vád ügyét, mely szerint Nagyvárad színikazdája, Erdélyi Miklós, a magyar kormánytól szubvenciót kap, szintén meg akarja vizsgálni. Az egyes miniszteriumokkal eddig folytatott tárgyalások eredményeképpen már is beigazolódt, hogy ennek a vádnak nincs alapja. A szintén Budapesten tartózkodó Erdélyi Miklós kijelentette a Reggelnek, hogy az ellene hangoztatott vádak alaptalansága bebizonyult, az elégtételt megkapta s most már sajtópert indít a Cuvantul ellen.

A volt angol munkáspárti pénzügyminiszter kedvező világgazdasági helyzetet jósol

Snowden főleg az amerikai tőkefölöslegben bízik. Poincaré bukását jósolja

(London, jan. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol munkáspárti kormány volt pénzügyminisztere, Philip Snowden tudvalevőleg kilépett a munkáspártból. Snowden ugyanis nem akarta elfogadni a párt radikális szárnyának a nagytőke megadóztatására vonatkozó javaslatát, azzal az indoklással, hogy ezekben a válságos időkben nem lehet a termelést katasztrófális zökkenéseknek kitenni. Snowden egy interjúban gazdasági horoszkopot állít fel az 1928-as év világgazdaságáról.

— Szerencsése gazdasági életünknek, hogy az elmúlt évben a munka és tőke közötti viszony feltétlenül javult — mondotta Snowden. Ma a helyzet az, hogy sem a vállalkozók, sem pedig alkalmazottak nem szívesen kezdenek sztrájkot és ez a tény máris a nemzetközi ke-

reskedelem felrészítését és fejlődését jelenti. A világtérlemelés az elmúlt évben általában kedvező volt, ami azt jelenti, hogy

a jövő évre a tömegek vásárlóereje megszilárdult.

— Azonban ettől függetlenül is az elmúlt évben nagy haladást tett a népek kiengesztelődésének gondolata és az a felismerés, hogy a magas vármok minden országnak kárára vannak. Ha ebben az évben nem állanak be Európában politikai bonyodalmak, akkor biztosra vehetjük, hogy az európai országok gazdasági és pénzügyi stabilitása meg fog szilárdulni. Franciaország még mindig küzd valutája stabilizálásának problémájával, ami főleg arra vezethető vissza, hogy az ország politikai jövője még bizonytalan. Ebben az évben lesznek

Franciaországban az általános választások és a mai helyzet szerint Poincaré valószínűleg meg fog bukni. Bizonyos, hogy

Franciaországnak vissza kell térnie az arany-standardhoz, azonban ezt nem lehet mindaddig, amíg a választások meg nem mutatják az ország további politikai irányát.

A helyzet Franciaországban ma zavaros. Rövid lejáratú kölcsönöket az uralkodó kamatlábon alul is lehet kapni, viszont hosszú lejáratúakat már nagyon kedvezőtlen feltételek mellett.

A nemzetközi pénzügyi piacot ma kétségtelenül az Egyesült-Államok uralják.

Véres diáktüntetések Kisenyevben

(Bukarest január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Távírói jelentés: Ma délután Kisenyevben véres diáktüntetések voltak. Több diák a Stefan cel Mare téren arra járó zsidókat inzultáltak. A rendőrség közbelépett, mire véres verekedés tá-

Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy Amerika bakkárja Európának. Termelése túllépi a keresletet és a fölhalmozódott tőkét nem lehet az Egyesült-Államokban elhelyezni. Ez a tény az egész világ pénzpiacán könnyíteni fog. Külföldi állam-papíroknak a newyorki börzén való jegyzése nem egyéb, mint az a törekvés, hogy az amerikai tőke külföldön elhelyezést nyerjen. Nagyon valószínű, hogy a Federal Reserve Bank ezidén esmét le fogja szállítani a kamatlábat és ebben az esetben Londonon át egész Európában olcsóbb lesz a pénz.

Ha a politikai komplikációk elmaradnak, akkor az 1928-as év pénzügyileg szerencsés esztendő lesz.

madt. A diákok revolvert használtak és egy Bucianu nevű detektívet hátulról meglöttek. Bucianu életveszélyes állapotban szállították a kórházba. Tegnap este Nicolae Savu altisztet, aki a Niru utcán több zsidót inzultált, letartóztatták.

Pozsony városa felkészült az árvizkatasztrófára

A katonaságnak sikerült egy 40 méteres csatornát robbantani a légtörlesztőben. Megalakult az árvizbizottság

(Pozsony jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pozsony városa még mindig a legkínosabb bizonytalanság óráit éli. A lakosság körében állandó pánik-hangulat uralkodik, az idegek rettenetes feszültség ül, az emberek álmatlanul felüsznek ágyaikban, mert nem tudják, hogy melyik pillanatban tör rá a városra az árvizkatasztrófa.

Vasárnap megalakult a város védelmére hivatott hivatalos árvizbizottság, amely a városházán rendezkedett be éjjeli-nappali szolgálatra. Az árvizbizottság kötelessége elsősorban az lesz, hogy árvíz esetén a veszélyeztetett helyekről a lakosságot evakuálja, megfelelő helyen elhelyezze és élelmiszerekkel ellátssa.

Az árvizbizottság megtett minden intézkedést az irányban, hogy a város területén lévő összes fogatok és fuvarok a veszedelem pillanatában a bizottság rendelkezésére álljanak s a tűzoltóság s a város teherautói állandóan készenlétben legyenek. Az evakuálandó lakosság részére az árvizbizottság lefoglalta az összes pozsonyi iskolák tornatermeit, az agomenház üres szobáit és egyéb helyiségeket is.

Arra az eshetőségre, hogy az árvíz éjjel éri Pozsony városát, a városi tanács fálkvákat szerzett be, a katonaság szükség esetén fény-szórókat is boesát a tanács rendelkezésére.

A városi mérnöki hivatal intézkedett az irányban, hogy a városnak a Dunába vezető főcsatornáit kellő időben lezárják. A főcsatornák közül csak egy marad nyitva, az, amelyik a Dunavásár közelében torkollik a Dunába. A központi szivattyuzóállomás a város szennyvizét óriási nyomással a főcsatornán át fogja a Dunába szorítani.

A mérnökök megállapításai szerint Pozsony városára nézve az árvízveszedelem első ettapiát a Duna vízállásának nvole méterre való emelkedése jelentené. Ez esetben a város még védve volna, mert a Dunaparton húzódo betonfal felső pereme nvole méter 20 cm. magasságnak felel meg, a ligeti oldalon azonban: az Elizium az Aulis házai és a pötscheni erdő a Duna vize alá kerül. Nvole méteres vízállás esetén mar mintegy háromezer főnyi lakosság evakuálása válik szükségessé.

A pozsonyi Duna-kikötőben a

mentési munkálatok tovább folynak. Az MFTR kikötő épülete mellett mely közvetlenül a híd közelében fekszik, gerendákból építettek nagyobb védőfalakat. Az áruk elszállítása a kikötőből még egyre tart. Minthogy a jég megindulása esetén azok a vasláncok és vassodronvok, amelyek a Boon hajókvé- hózat a parthoz erősítik, elpattan- nak, mint egy vékony hegedűhúr, a Duna partján húzódo járdát a Boon körnévnek elzárták a forgalom elől.

A legújabb jelentések szerint a katonaságnak kitartó munka után végre sikerült ma reggel egy 40 méteres csatornát robbantani a Duna jegébe, amellyel lassan megkezdődött a Duna vizének lefolyása. A Liget felé eső veszélyeztetett részek az árvizbizottság rendelkezésére ma megkezdték a kilakoltatásokat. A feltörő talajvíz fölmérete előntötte a városi vágóhid kintinját. A Duna vizének magassága ma 345 centire emelkedett, ami azonban még nem jelent veszélyt, csak abban az esetben, ha a vízállás az 350 centit éri el.

Butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálj az utat
Marosvásárhelyre
(Tg. Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyi Székely Butorgyár Rt. hatalmas raktárák.
Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó gyárak képviselője.

Hitelképes egy-egy leknak kedvező üzleti feltételek

Focus
tűzfajta állat, előnyben ismert tűzfajta
beszerzési irodás, Cluj, Str. Gheorghe
Enescu, (v. Gyulagyár-u.) 3.
Tel. 4-88.

Sch

A mult év ven-ünnepege ben Schubert érzelmes bécsi mára készül a

Schubert a német legesodálatoa a világot arról német lélek é

frözfóliá gond racionál

ésapon Bach, Beet

Wagnere és monumentális zenei inspi

bert Ferenc kívánckozó zen

tok mestere v dag néplélek

tökélyre emel jezésnek ezt leglisztább fo

renc Bécsben nak langvos, lágyuló kara

volt óréa is, egyénisége m ni tragikum

ságtól s inkább az egysz

hajlott. Művészi minden kom

szó lelkeleté szinesen és

vonultak el, től és rajong meki önfele

élet probléma s fölött s o eszmeiségtől,

mor szelleme től s az enyh meitől.

Ez a köm okozza talán zskája ma i

dásra inspi ketek, élő s

ből az ifjabb is bőven me

gában véve Schubert zen

felül is ak neknek tel

gondolati és Beethoven é

annvira jel madárfütybi

szerelmi ál olyanok, mi

bóditó máko volna össze.

Rengeg százat. Mar

nusza nem tális alkotás

hogy több o harfét, az

és a „Die V melyeken er

tását, mint Mozart közt

lehet fedezn konvonasok

hogy az az Schubert z

Schubert-centennárium

A múlt évben lezajlott Beethoven-ünnepségek után ebben az évben Schubert Ferenc, a finom és érzelmes bécsi zenész centennáriuma készül a világ.

Schubert abban a korszakban élt, mely a német zene történetében a legesodálatosabb periódust jelenti s a világot arról győzte meg, hogy a német lélek és a német szellem, a filozófiai gondolkodás mellett a zenei racionalitás s logikai gátlások nélkül, csapongásában találja meg a tisztább megnyilatkozását.

Bach, Beethoven s az újabb idők Wagnere és Strausz Richardja a monumentálisban éltek ki és éltek ki zenei inspirációikat, míg Schubert Ferenc a miniatűr formákba kívánczó zenei érzések és gondolatok mestere volt, ki a friss és gazdag néplélekből merítve, művészi tökélyre emelte a dalt, a zenei kifejezésnek ezt a legközvetlenebb és legtisztább formáját. Schubert Ferenc Bécsben élt s ennek a városnak langvos, otthonias, könnyű, elágyuló karaktere nagy befolyással volt örára is, akinek halk és nemes egyénisége mentes volt a beethoveni tragikumoktól, a bachi komolyságtól s inkább a családi meghittsége az egyszerű lélek tiszta örömei felé hajlott.

Művészi egyénisége távol állott minden komplikációtól, üde és átlátszó lelkületében a természet képei színesen és pompázatos színekben vonultak el, átítatva a lelkesültségtől és rajongástól, mely szinte gyermeki önfeladtsággal siklott el az élet problémái és gúszai erőfeszítésétől s oly messze volt minden szűkeisegtől, mint Beethoven komor szelleme a játszi könnyedségtől s az enyhületes percek tiszta örömeitől.

Ez a könnyedség, ez a játszság okozza talán azt, hogy Schubert muzsikája ma is frissen és meghatározásra inspirálva az érzelmes lelkeket, élő és ható matéria, amelyből az ifjabb nemzedék dalköltői ma is bőven merítenek. A zene önmagában véve is lírai művészet, de Schubert zeneköltészeté még ezen felül is alkhangnyozottan lírai, csaknem teljesen hiányzik belőle a gondolati és világnézeti elem, ami Beethoven és Wagner művészetét annyira jellemezte; dalaiból, madárfüttyből, szellők süttogéséből, szerelmi álmokból vannak szöve, olyanok, mintha frissítő pezsgó és bódító mákony keverékéből állottak volna össze.

Renege dalt írt, mintegy hat-százat. Már ez mutatja, hogy géniusza nem törekedett a monumentális alkotások felé, annak ellenére, hogy több operát is írt: a „Zauberharfe“, az „Alfonso und Estrella“ és a „Die Verschworenen“ címűeket melyeken erősen érezni Mozart hatását, mint ahogyan Schubert és Mozart között más tekintetben is fel lehet fedezni erős és jellegetes rokoni vonásokat. Csak természetes, hogy az az üde naivitás, amely Schubert zenei egyéniségének és emberi természetének is egyik domináló vonása, kedélyét a vallásosság felé hajtotta s alkalmat adott neki arra, hogy ebbeli hajlandóságait oratóriumok írásában élje ki. Vallásos élyényeinek korszakából való a „Lazarus“ című oratórium, tele elragadtatottsággal és testetlen szárnyalással, ábitatos részletekkel, rajongástól füstölt motívumokkal.

Romantikus volt, nemcsak azért, mert abban a korban a romantika virágzott, — romantika, mely bódulatokkal takarta és fátyolozta el a lelkekben dúló nyugtalanságokat, — hanem, mert a „Blaué Blume“, büvölete benne élményszerűen alakult ki s e büvölet sugaraiiban mindent megszépítve látott, még a hazugságokat is. Bizonyos, hogy Schubert szelleme, mint az irodalomban a Dickensé, nem hatolt a mélyesekbe, de mindazt, ami az életfel-

színén mozog, nem felszínesen, hanem szívéhez emelve és szíve által megmésítve foglalta melódiaiba. Dalaiból valóságos tárházai a legdrágább és legkimeríthetlenebb melódiaiknak, melyek — trivialisan hangzó, de találó hasonlattal élve — a hegyi patakok gyöngyöző csobogásával üdítették a lelkeket és üdítik még ma is.

Schubert szellemétől és zenei géniusától az extrémisták távol állottak. A Biedermeyer korában élt, mely minden kornaknál jobban irtóztott a tragikus emóciótól s az érzelmei világából lehetőleg a nyugalmasokat, a „gutgesinnetek“ kereste, azokat, melyek emzítését nem

zavarták különösebben. Ha lehet ezzel a meghatározással élni, úgy Schubert a konvencionális érzések muzsikusa volt, kimondottan polgári muzsikusa, de ezeket az érzéseket olyan művészettel és olyan intenzitással szólaltatta meg, hogy formai tökélyükben és meghittségükben a zeneirodalom maradandó és mindig korszerű darabjai maradnak.

Dalain és operáin kívül zongoraszonátái és kamarazenei azok, melyek egyéniségét legtisztábban fejezik ki. Ezekben is dalban gazdag zenei szelleme érvényesül, örök meghatódottsága, mellyel az életet, a nöket, az eget és a virágokat nézte, amelyek mind meglevenedtek előtte s zengő szavakkal egy külön világméretű alakították ki a költőben. Halálának százéves évfordulója

alkalmából a világ minden táján ügynak az emlékezés lángjai, hogy a halkszavu német muzsikusi alakját fénybe vonják. Dalok szárnyalnak fel, melyek ma is könnyeket sájtolnak, ma is melegítenek és a nagy vihar közepette, melyben életek és sorsok robaja hallszik, percekre álmódózásra hívják az embereket.

(s. l.)

A Schubert-centennárium alkalmából a kolozsvári Magántisztviselők és Alkalmazottak Szövetsége, e hó 15-én, vasárnap délután, 4 órai kezdettel Schubert emlékünnepelet rendez a katolikus főgimnázium dísztermében, melynek keretében Berger Béla zenetanár fogja megtartni Schubert jelentőségét, kiváló muzsikusi közreműködésével.

Egy zsidó pincért öt hónapra, egy diákot három hónapra ítelt a kolozsvári hadbíró-ság a rombolásokban való részvétel miatt

(Cluj—Kolozsvár, január 9. Az Újkelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíró-ság ma hozták az öt tárgyalásra tervezett diáker első vádlottjának ítéletét. A vádlott Suvagau Péter, a kolozsvári egyetem joghallgatója, akit a vádirat a rombolásokban való részvétellel vádol. A vádirat szerint Suvagau Nagyváradról hazajött, a kolozsvári New York szálloda portásánál hagyta akatáskáját, amely egy jogi tankönyvet és zsidó templomi öltönyöket tartalmazott. A jogi tankönyvre a vádlott saját kezírásával volt a neve feljegyezve.

Az elveszett akatáska
Zbárcea elnök a vádlottnak adja át a szót, aki vallomásában a következőket mondta:

— Mint a kolozsvári egyetem joghallgatója és a joghallgatók egyesületének titkára, részt vettem a nagyvárad kongresszuson, amelynek tárgyalásain vezetés szerepet is vitt. A kongresszus elnöksége a rend fenntartásával megbízott ellenőrök egyikévé nevezte ki. Tagadja, hogy részt vett volna a rombolásokban. Amikor a rombolások kezdetüket vették, a színház helyiségben tartózkodott. Az egyik páholyban megjelent egy diákegyesület, amelynek egyik tagja egy

véres inget lobogtatott a kezében és azt kiáltotta, hogy ez az ing egy Weiszlovits nevű zsidó által megsebzett román diák inge.

Ebben a percben megindultak a diákok a városba, ő azonban távortartotta magát a tömegtől. Hazajött Kolozsvárra december 9-én este, hat órákor sikerült a kordonon keresztül jutnia és onnan egyenesen a Deák Ferenc-utcai 1. szám alatt levő Rosca nevű borbélyához ment. Kolozsváron vette észre, hogy

akatáskája, amelyben Kolozsvárról Nagyváradra tankönyveket vitt magával, mert vizsgáira készült és tanulnia kellett a kongresszus alatt is, elveszett.

Akatáskája nélkül ment el a borbélyhoz, ahol megborotválták. Borotválkozását azonban félbe kellett szakítania, mert akkor mentek végig a Deák Ferenc-utca a romboló diákok és a borbély kénytelen volt bezárni üzletét. Beszappanozott arecal nézte végig a rombolásokat. Negyednapra hívták fel a kolozsvári hadbíró-sághoz, ahol elébe tettek egy akatáskát, ami nem az övé. Nem tudja, hogyan került az akatáskába az ő jogi tankönyve, amikor az ő akatáskája sárga volt, a Newyorkban talált pedig fekete.

Válószínűnek tartja, hogy egy ellensége aki megtalálta elvesztett akatáskáját kiserélte azt az övével, amelyben a zsi-

dó templomi öltönyök is voltak és beletette az ő neve által jelzett jogi tankönyvet is.

A tanuk kihallgatása következtet ezután, akik megerősítik a vádlott állítását.

Az ügyész hat hónapig terjedő büntetést kér

Negulescu kapitány királyi ügyész emelkedik szólásra. December elején — mondja — kongresszust tartottak a diákok Nagyváradon. Hogy mit beszéltek meg a kongresszuson, az nem érdekli a hadbíró-ságot. Tény az, hogy a kongresszus résztvevői Nagyváradon, Kolozsváron és Bánffyhadon idegen vagyonokat és zsidó templomokat romboltak össze. A bírák előtt álló vádlott beismeri, hogy részt vett a kongresszuson, sőt azt is hogy jelen volt a diákok pusztító utjának megindulásánál. Az akatáska, amelyben a vádlott jogi tankönyve mellett zsidó kegyzserék voltak, corpus delicti. Beismeri az ügyész, hogy hiányoztak adatok arra vonatkozólag, hogy a vádlott a vádlott heyzete volna el a mondott akatáskát a Newyork portásánál és az sem bizonyítható, hogy a diák személyesen részt vett volna a rombolásokban. Azonban egy csoportban volt azokkal, akik a rombolást véghezvitték, sőt a rombolások kitérése pillanatában jelen volt.

Bizonyosra veszi, hogy a diák egyik társával helyeztette el a Newyorkban az akatáskát, a kít azonban nem akar megnevezni.

Kéri a vádlottnak a büntető törvénykönyv alapján való elítélését, amely idegen vagyonok pusztítására szervezkedő egyesületekben való részvétel büntetésére, hogy napról napról terjedő büntető büntetést ir elő. Eláll a büntető törvények azon paragrafusától, amely hasonló büneselkémények személyes végrehajtásáért minimum egy évvel büntet.

A bünbakok teóriája

A védők közül dr. Bardos Caius, a kolozsvári joghallgatók egyesületének elnöke, mint a diákszövetség által delegált védő szólalt fel. Történelmi példával kezdi beszédét, mely a hadbíró-ság objektivitását és minden felülről igazságosságát glorifikálja. Nincs igazza a királyi ügyésznek, amikor kijelenti, hogy nem érdekli a diákkongresszus belső tartalma. A diákkongresszusnak a nemzeti érdeket kellett megvédenie és ezért hivatoott egybe, hogy az intellektuális román fiatalok tiltakozását fejezzék ki a Rothermere-akció ellen. Ezen a kongresszuson rombolások is történtek, sőt zsinagógákat is szétverték. De ez nem volt célja a diákkongresszusnak.

Provokálások történtek és az robbantotta ki a tüntetéseket. Azt nem sikerült bizonyítani, hogy ki követte el a rombolásokat és ezért a román bíróságok egy teóriát szültek és ez a teória a bünbakok teóriája.

Suvagau Péter nem bünös, hanem csak bünbak. Nincs bizonyíték arra, hogy részt vett volna a rombolásokban, a tanuvallomások pedig mellette szólnak. Nem ő helyezte el az akatáskát, a borbélynál pedig előző este hat órákor a nélkül jelent meg. Suvagau egyik legértékesebb tagja a román egyetemi ifjúságnak. Szorgalmas diák, aki a diákkongresszus napjait is arra használta, hogy vizsgákra készüljön, verseket ír, irodalommal foglalkozik és át van hatva attól az eszmétől, amit Romániában csak a diákság képvisel. Ezt az eszmét képviseli a királyi ügyész is, akik egyenruhája alatt nemes róla szív dobog és sápi.

Öldövel való egy magánbejegyzése alkalmával kijelentette, hogy szívesebben lenne borbély a diáknak, mint vádlója.

A vádlott diák szegény fiú, aki diáktársainak és az egyetemi kedvezmények segítségével tudja csak tanulmányait folytatni, amellet tudóvész és a diákegyesület saját pénztárából fedezte legutóbb is nyaralási költségeit. Emlékezteti a bírakat Nicolae Bálcescu román történetíróra, aki azért halt meg tudóvészben, mert husz éves korában részt vett a negyvennyolcas román forradalomban és az orosz hadbíró-ság hosszú börtönbüntetésre ítélte. Kéri a hadbíró-ságot, ne juttassák hasonló sorsa és méntsek fel a vádlottnak.

Dr. Statescu védő szerint a diákkongresszust a minisztérium engedélyezte és ingyen vonat állott a diákok rendelkezésére. Diszelnökei Lepadatu miniszter és Mosoiu tábornok voltak. A diákkongresszuson részt vett négyezer diák, azok közül csak az egy Suvagaut állítja elő a hadbíró-ság.

Mért nem ültetik a vádlottak padjára a kongresszus diszelnökeit, Lepadatut és Mosoiut,

miért ezt a szerenesetlen diákot, aki egyike a román ifjúság legértékesebb elemeinek, szegény és tudóvész? Kéri a vádlott fehéntését.

Dr. Bratuné asszony védő beszéde után Negulescu ügyész replikázik a védőkkel. A diák, — ismétli — jelen volt a rombolások megindulásánál. Tagja annak a társaságnak, amely rombolásokat véghezvitte, amely rombolásokat maga a diákszövetség elnöke is elítél, mint ahogy azt Bardos védő ügyvéd beszédeben mondotta. Fen-tartja a vádat.

Dr. Bardos védőügyvéd: Nem

1928 10 január

mondjuk, hogy Ameri-
ropának. Termelése
és a fölhalmozódott
Egysült-Államokban
az egész világ pénz-
fog. Külföldi állam-
vorki börzén való jegy-
int az a törekvés, hogy
külföldön elhelyezést
valószínű, hogy a Fe-
k ezidén esmét le fogja
lát és ebben az eset-
egész Európában ol-

komplikációk elmarad-
1928-as év pénzügyileg
lesz.

étesek

előtérli használtak és
defektívét hátulról
átleteszéses állapot-
bárháza. Tegnap este
tett, aki a Nira utcán
lt, letartóztaták

észült

ára

eres csa.
egalakult

letek tovább foly-
kikötő épülete mel-
lenül a hid közelé-
rendőkhöz építenek
lőket. Az áruk el-
tőkből még egyre
a leg megindulása
slánok és vassod-
a Bona hajókávé-
erősítik, elattán-
kegyv hegedűhur, a
zsidó járdát a Bona
tik a forgalom elől
elentések szerint a
tartó munka után
a reggel egy 40 mé-
robbantani a Duna
lassan megkezdő-
zének lefolvása. A
eszélyeztetett része-
tszág rendelkezésé-
ék a kilátolattaso-
alajviz félméterre
si vágóhid kancinját
magassága ma 345
lett, ami azonban
veszélyt csak ab-
ha a vízállás az 190

tor

zalom dolga

sárhelyre

és Réti

Rt. hatalmas raktárak.

gl. Wirth, Hoffmann

és pianinó

képviselete.

kedvező zelési feltételek

CUS

nyben ismert tüzifa
Cluj, Str. Gheorghe
Gyufagyár-ú. 3.
4-55.

állítottam, hogy a diákszövetség elnöke elítéli a cselekményt. A diák szövetség és

a védelem nem itéli el, nem is aprotálja, hanem csak konstataálja, az eseményeket.

Nincs igaza a vád képviselőjének, mert Suvagau ott volt ugyan, amikor a megszégyenített diák véres ingét megmutatták, de természeténél fogva az is, hogy könyvei nála voltak.

Három hónapos börtön

Suvagau a zárzó jogán kijelenti, hogy teljesen ártatlannak érzi magát és nyugodt lelkiismerettel várja az ítéletet.

A hadbírószak tagjai ítélelhozatalra vonultak vissza olyan atmosz-

férában, amelyben mindenki biztosra vette a vádlott felmentését. Félőráig tartó tanácskozás után hirdette ki a hadbírószak ítéletét, amely szerint a hadbírószak Suvagaut öt szavazattal bűnösnek mondja ki a nagyváradi és kolozsvári rombolásokban való részvételben, négy szavazattal egy ellenében kimondja, hogy a talált akták corpus delictit képvisel és három szavazattal kettő ellenében kimondja, hogy a vádlott mellett enyhítő körülmények is szólnak. Mindezeket egybevéve, a hadbírószak Suvagau Péter kolozsvári egyetemi hallgatót

három hónapi börtön büntetésre ítélte.

A védők felebbezést jelentettek be.

Blau József a zsidók ellen izgat...

A Suvagau diákok elítélő tárgyalás öt perces szünete után a kolozsvári hadbírószak tárgyaló terme egy olyan tárgyalásnak volt színhelye, amelynek anyaga és a benne hozott ítélet enyhén szólva meglepő. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a hadbírószak egy

Blau József nevű zsidó pincért öt hónapra itéli el azért, mert a román diákokat a zsidók elleni rombolásokra izgatta.

Bármily fantasztikusan hangzik ez, a vádirat ezen a címen ültette a hadbírószak padjára Blaut s a bíróság a vádlott elképedt védekezése ellenére öt hónapi fogsággal sújtotta. A tárgyalásról következő tudósításunk számol be:

A vádirat Blaut is izgatással vádolja

Zbarcea elnök este háromnegyedékor nyitotta meg a tárgyalást, amelyen legelőször a vádiratot olvasták fel. Eszerint Blau Józsefet december 6-án délután 3 órakor Bunesu nagyváradi rendőrprefektus a Nagypiac-téren in flagranti kapta, amint az ott csoportosult diákokat a zsidók elleni tüntetésre izgatta. Blaut azonnal letartóztatást és először a nagyváradi rendőrprefektusnál hallgatták ki, ahol szabadlábra helyezték. Négy nap múlva Blaut a nagyváradi katonai hatóságok letartóztaták és átszállították a kolozsvári hadbírószak börténébe.

A vádirat a zavarásokra való felbujtással vádolja Blau Józsefet zsidó pincért. Zbarcea elnök a vádlottnak adja át a szót, aki a következő érdekes vallomást tette:

— Caraciban katonáskodtam és ottan mint szenvedélyes futballista, résztvettem az ezred futballcsapatának valamennyi mérkőzésén. Ott igen sok román barátot szereztem, akik valamennyien futballisták voltak. Októberben szereltem le és azóta állás nélkül éltem Nagyváradon, de aktív futballista voltam Nagyváradon is. December 6-án délután 3 óra körül megindultam a sporttelepre, hogy sportegyesületemmel a tagdíjat kifizessék. A Kispiacon valaki vállamra tette a kezét. „Stai prietene” (állj meg barátom), mondta az illető, akiben én egy Grigoreanu nevű pincér-kollegámat ismertem fel, akivel Caraciban együtt katonáskodtam. Beszélgetve mentünk együtt a sporttelep felé és így érkeztünk el a Nagypiacra, ahol akkor már nagy diákeszortosulás volt.

Egy zsidó pincért izgattak a diákok

— A diákok között felismertem egy zsidó pincér kollegámat, akit a diákok épen igazolni akartak. Tudtam hogy barátomat most meg fogják verni és ezért megkértem Grigoreanút, aki román ember, hogy mentse ki nehéz helyzetéből kolle-

gánkat. Grigoreanu tényleg a diákok közé vegyült és sikerült kimentenie a diákok kezei közül a kollégát.

— Ekkor Grigoreanu visszatért hozzám és én megköszöntem neki a szívességet. Sietve távozni akartunk a verekedés színhelyéről, amikor megjelent ottan Bunesu nagyváradi rendőrprefektus. „Minden diák jöjjön körém” — kiáltotta a csoport felé, mire tényleg az autó köré gyűltek az összes diákok. En is a csoportba sodródtam és közel álltam a prefektus autójához. Bunesu, miután elől álltam

leigazolattott és azzal vádolt a helyszínen is, hogy én izgattam a diákokat rombolásra.

Blau nevetve teszi meg vallo-

A rombolások két epizódalakja

Az érdekes ítélet kihirdetése után a nap harmadik diáktárgyalására került a sor, amelynek vádlottai Toroczka Antal nagyváradi magyar szabólegény és Stefanescu Juon felsőkereskedelmi iskolai tanuló voltak. A vádirat szerint, nevezettek in flagranti lepték meg december 6-án este, amint a Körös parton a rombolások idején tartózkodtak.

A vádlottak ártatlanságukat hangoztatják

Vádlottak vallomásaikban elmondják, hogy Stefanescu egyik barátját mentek felkeresni. Stefanescu ugyanis Toroczka szüleinél lakik, mint közös-diák és Stefanescunak a következő napi leekjének tanulásához egy könyvre volt szüksége, amit barátjától akart kölcsönkérni. Az utcán találtak egy kongresszusi jelvényt, amit Stefanescu henegegésből gomblyukába tűzött. A Körös parton mentek, ahol a parkban egy botot találtak, amit viszont Toroczka vett magához. Szemben találtak magukat három detektívvvel, akik letartóztaták őket és a rendőrségre kísérték be.

Stefanescu attól való félelmében, hogy a letartóztatás miatt kicsaphatják az iskolából és nem folytathatja tanulmányait Popescunak mondta magát,

mire Toroczka szintén hamis nevet diktált be a jegyzőkönyvet felvevő rendőrtisztviselőnek. Teljesen ártatlannak és kéri felmentésüket.

„A vádlottak bűnössége kétségtelen”

Negulescu ügyész vádbeszédében kifejti hogy a büntető törvénykönyv szerint, amennyiben egy nyilvános bűncselekmény tettesei ismeretlenek, a közelben tartózkodó egyének esnek vád alá. A vádlottak

másának ezt a részét és várja, hogy a jelenlévők szintén mosolyogjanak Bunesu prefektus vádján. Aztán következőképpen folytatja:

Védők és tanuk nélkül

— A nagyváradi rendőrprefekturán kihallgattak, de azonnal szabadon is bocsátottak, azonban négy napra rá megkaptam a letartóztatásomról szóló végzést. A nagyváradi katonai hatóságok foglya voltam és innen szállítottak be a kolozsvári hadbírószakhoz. Nem kértem védőt sem — mosolyog Blau — sőt tanukat sem idéztettem be, mert

nem tudom elképzelni, hogy egy zsidót elítéljenek zsidók elleni izgatásért.

Kérem felmentésemet.

Negulescu királyi ügyész, mint a vád képviselője szólal fel és vádbeszédében rámutat arra, hogy a tárgyalás egyetlen bizonyítéka Bunesu rendőrprefektus vallomása, amely szerint Blau József a zsidók ellen izgatta a Nagypiacon összegyűlt kongresszusi résztvevőket.

Blau bűncselekménye idegen javak ellen való izgatás

és kéri a büntető törvénykönyv megfelelő paragrafusai alapján a vádlott elítélését.

Blaut egy hivatalból kirendelt hadbíró-kapitány védte, aki arra való hivatkozással kérte Blau felmentését, hogy zsidó és így semmiképpen nem szerepelhet izgatónak egy antiszemita tüntetésben. A védőbeszéd meghallgatása után a hadbírószak ítélelhozatalra vonult vissza és rövid tárgyalás után hirdette ki az ítéletet, mely szerint Blau József nagyváradi munkanélküli zsidó pincért rombolásra való izgatásban találja bűnösnek és ezért öt havi fogházra itéli el.

bűnössége kétségtelen, mert abban az időben tartózkodtak a Körös parton, amikor a közelben teljes erővel folytak a rombolások. Kéri a vádlottak elítélését.

A védelmet Popescu Hariu kapitány, volt hadbíró és dr. Brunatné asszony látták el, akik tiltakoztak az ügyész vádjá ellen és hivatkoztak a vádlottak kiskorúságára is, amely már önmagában is kizárja, hogy részt vettek volna a rombolásban. Kéri a felmentést.

Negulescu replikájában súlyosbító körülménynek mondja azt, hogy mindkét vádlott hamis neveket mondott be a hatóságoknak.

A vád- és védőbeszéd meghallgatása után a hadbírószak kihirdette az ítéletet, amely szerint Toroczka Antal husz, Stefanescu Juont pedig tíz napi börtönbüntetésre ítélte.

Model 92 és Portab e
Model 92 és Portab e
a világ legjobb irógépjét
Revé z Ernő Bar-u-Mureş
Kérjen ajánlatot!

ZSIDÓ TUDOMÁNY

Tórárt Harisonim

I. R. Icher Izmaili rabbi nagy műve

A vallásos zsidóság sohasem kételkedett abban, hogy a Tóra törvényi része a zsidó nép törvényeinek csupán rövidre fogott alapvonásait foglalja magában, melynek szerves, nélkülözhetetlen kiegészítője és magyarázója a szájhagyományként átvett és fentartott és csak később, a Misna idejében leirt u. n. szóbeli tan.

Ezen tény nem szorul tudományos bizonyításra, mert hiszen a Tórában lefektetett 613 törvény bármelyikét is lehetetlen volna a gyakorlati életben alkalmazni ha abban a tradicionális magyarázat nem lenne segítségünkre. Mert a Tóra csupán az alapelveket adja meg írásban. A keresztülvitelnek módjait azonban nem. Épp így nem terjed ki a Tóra az egyes törvények részleteire sem, továbbá nem foglalkozik azon szamitalan esettel sem, amellyel kapcsolatban — a külföldi körülmények következtében — az egyes törvényeket alkalmazni kell.

Mindez a szóbeli tanra van bízva.

Ebből következik, hogy a hagyományos szóbeli tanak legfontosabb részei egyenkörül a leirt Tórával és hogy azok nem csupán a tudósok ajkán étek és csak az át nem zedő nemz. d. kére, hanem étek azok a zsidó nép gyakorlati életében is. A szóbeli tan tehát irányította a népet annak magánéletében és az a néppel együtt a régi szellemben tovább élt.

A szóbeli tan keletkezése és fejlődése történelmének tudományos feldolgozásával foglalkozik Reicher rabbi nagy műve, mely három kötetre van kintemlálva.

Az első, most megjelent kötet, amely csaknem 300 oldalra terjed, a szóbeli tanak keletkezését is annak Mózes halálánál való állapotát fejtegeti tizenkét szakaszban.

Különös intuícióval mélyed el a szerző a Bóna szavaiban — gyakran nyelvi ujdonságokat is felfedezve — és lejárva az egész Talmud- és Midrasirodalom, szerencsés érzékkel találja meg és szedi össze azon adalékokat, amelyek az ősi hagyományra támaszkodnak. Ezen apró alkatrészekből ügyes kézzel festi meg őseink zsidó életének őskori képét. És a kép gyakran oly frappáns — mert a szerző stílusa is oly kúe ező és plasztikus — hogy olvasásközben az ember szinte a zsidó nép oskorában képzei magát.

Reicher rabbi határtalan tudásával összegyűlt és rendsz. resen felsorolja mindama hagyományos törvényeket és rendelkezéseket, amelyeket a Talmud Mózesnek tulajdonít és kimutatja, hogy ezek Mózes idejében már csakugyan érvényben voltak és hogy az akkori zsidó élet teljesen megfelelt a hagyományos tan előírásainak.

Sőt azt is bebizonyítja, hogy az ősi keleti népek jobbjának alaptörvényeit — mar Mózes ideje előtt is — azon hét törvény képezte, amely hagyományunk szerint Noé utódaira nézve kötelező. A kb. 20 év előtt feltételezett, híres Hamurabi 282 törvénye — amelyet ellenségeink oly szívesen használtak fel ellenünk — sem egyéb, mint eme 7 alaptörvény és függvényeinek megszegésére előt büntetések megállapítása.

Hamurabi törvényei tehát épen hagyományaink mellett bizonyítanak.

Reicher rabbi azonban az egész Talmudnak nem csupán agadikus, hanem halachikus részét is teljes biztonsággal urálja és nem egyszer terjeszt egyes homályos részekre teljesen új fényt.

Nagy érdeme a szerzőnek, hogy nem jár az u. n. modern kutatók nyomán, akik előszeretettel akceptálnak minden forrást, amely nem a zsidó irodalom berkeiből ered, de nem méltaták kellő mértékben a Talmud- és Midrasirodalom megbízható kutatóit. Reicher rabbi ismeri a modern kutatás módszereit is, de emellett teljesen a hagyományos zsidóság alapján áll, ami azonban nem válik objektivitásának hátrányára.

Fleischer Lipót (Temesvár).

HIR

Az Uj Kelet az egyetlen zsidóság napilapja. Főszerkesztő: Dr. Mar. Felelős szerkesztő: Ján. Az Uj Kelet cikkeinek forrás megjelölés

Keller kapitány - pesiről jelentik: Ke. Nagyváradon a diákok által a román kor. 100.000 dollárnyi kapitány ma Budapestre felé vette az útját.

Fellázasnak a Kisbelegi. Kiseneből a ványkórházának bet és a hanyag kezelé zadtak. Megrohantá zetet, többet közüli kórház ablakait pal helyreállítani.

Lupu konstancai a mezőzi paraszti jelentik: Lupu kons a partból való kilé Minden valószerűs vezet a Maniuké p közni Chetesti vezér

Az ősi svári kőrség állásfása ortodox hitközség a Sote Simon elnö te tartott. A bizottsá raját január 29-én tások helyéről és lebb hivatalos köz

T ezer magyar bankjegy. Belgrádban érdeke nap múlva. A pén tkezedésére tizez osztrák-magyar ha verezni. Azokrol a szó, amelyeket arr va tottak be es kiv T. kintettel arra.

a antarai a mi iszte tak ki, a bankjegye fogják elarverezni.

Wald Jakab kus körülmények Jakab rabbi temeté résztvet mellett za előtt. A halottat a Egyesület temp'on ner Akiba ferabbi Dicserte benne a reny és tisztakézü boldogult fia, Wald Imahaz fiatal rabb busbeszedet, am kopor-o körül a kö A koporsót óriás temetőbe.

Eljegyzés. S eljegyezte Mózes de Jos). Minden k

Incze Vilmo ként le-z. Incze V ságitás Nadas Sa saget észr vesz, f háborodik es má haja. Es szatira musa ókkal talál a pezis lágy, me fel az irasából, mde szeg dik. A tükre Incze Vilmo cásának. Csupa mehatodottság, delyi társadalmi é Kooszvá szülött és megnevesültel kívánja, hanem b majd máskép les hogy Incze Vilmo bol került az i — az első könyv roayára kitéró m

Munkás sz vári egységes m turbizottsága az Othon nagyterm rolna 2 szám) s A szabadskola p ten asványtan, s szat, a társadalm elleni küzdelmet, nseget érdekli tá

Közgazdaság

Többmilliárdos anyagmegrendelést kapott a Resica az államvasutaktól

(Bucuresti—Bukarest jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Lupta” értesítése szerint a Resicai Vasútvételek és Uradalmak Rt. a napokban több milliárdos üzletet kötött az államvasutak vezérigazgatóságával. A közlekedésiügyi minisztérium által már jóváhagyott szerződés értelmében a Resica öt évi időtartamra megbízást kapott arra, hogy a CFR-t a szükséges anyagokkal ellássa, azonkívül vagonok és mozdonyok javítására is kapott megbízást. A szerződés, amely ja-

nuár elsejével életbe is lépett, az összes anyagadási feltételeket tartalmazza, ugyancsak a gördülőanyag árát is szabályozza, amelyet kilogrammonként 8.50 lejben állapítottak meg. A hatalmas megrendelés finanszírozására a pénzügyminisztérium 1928-ra több, mint 900 millió lejes rendkívüli hitelt nyitott meg a közlekedési tárca terhére. A következő évekre ez a rendkívüli hitel a CFR. szükségleteinek arányában felelmelethető.

Külföldön is nagy konsternációt keltett az új banktörvény tervezete

Hiába közölte az előzetes javaslatot a bankok előkészítése szerint módosítani fogják. Az erdélyi bankszindikátus csütörtökön foglalkozik a tervezettel.

(Cluj—Kolozsvár jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A készülő új banktörvény hivatalos tervezetét az nyilvánosságra hozatala, mint előrelátó volt, jogos megütközést keltett nemcsak az országban, hanem külföldi pénzügyi körökben is. Úgy látszik, hogy illetékes helyen szettek kommunikált közvéleményre, amely szerint a közzétett tervezet egy szűkebbkörű technikai bizottság ázatlmunkájáa csupán, amely csak azután kerül megvitatásra a törvényeszerkesztő bizottságban. Azt is hangsúlyozta a konsternáció, hogy a tervezeten, a míg végleges formába öntik és a pénzügyminiszter elé terjesztik a pártvezetékben való benyújtás végett lényeges módosítások fognak

történni a bankok képviselői részéről előterjesztett változtatások értelmében.

A banktörvény tervezete a leg súlyosabban az erdélyi és bánági kisebb pénzintézeteket érinti, amelyek, ha a tervezet eredeti formájában kerülne elfogadásra, kénytelenek lennének működésüket beszüntetni. Eppen ezért a banktörvény tervezete ellen egy az erdélyi román, mint a kisebbségi intézetek részéről heves támadás várható. Az Erdélyi Bankszindikátus, amelynek tagjait közelről érinti a törvénytervezet, január 12-én választmányi ülést tart, amelyen megte szik a tervezetre vonatkozó észre vételeiket.

Szavazták a kolozsvári gyári ügyvéd tolelének kisajátítását. Beműködéses, hogy a kolozsvári Bannar sörgyár környékén elterülő mintegy 20 katasztrális hold kiterjedésű területet, amely több iparvállalat és magános tulajdona volt, az agrár reform idején a város javára kisajátították. A kolozsvári iparvállalatok természetesen interve niáltak úgy a városnál, mint a kormánynál, hogy ezeket a területeket, amelyek Kolozsvár ipari ne gyedének kifejllesztése érdekében feltétlenül szükségesek, mentesít sse a kisajátítás alól. A gyárvállala tok memorandumára most érke zett le az iparügyi és földmívelés iügyi miniszterium együttes rendelkezése, amelynek értelmében a kisajátítás nem hatálytalanítható és az elvett területek a város által terbehagyott tisztviselőtelep felépíté sére fognak szolgálni.

Megszüntetésre emeli fel részvény tőkéjét a Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár. Január negyedik számá-

ban közölte az Uj Kelet, hogy a kormány speciális bizottsága többek között a Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár Rt. részére megadta a tőkeemelési engedélyt. A 32 éves intézet ennek alapján új részvénykihoesátás útján 12 millió ról 20 millió lejre emeli alaptőké jét. Az új emisszió lejegyzése már biztosítva van. Ezzel a nyolcmillió s emeléssel az Agrár Takarékpénz tár saját tőkéi 40 millió lejre gyarapodnak. Az intézet élén tovább ra is Bürger Albert szenátor, mint elnök és dr. Tischler Már ton vezérigazgató irányítják a régi, biztos kezekben maradó bank üzletpolitikáját.

Sörgyárrá alakítják át a Neumann Testvérek marosvásárhelyi szeszgyárát. Az új szesz törvényben foglalt korlátozások miatt a marosvásárhelyi Erdélyi Szeszgyár at, amely az aradi Neumann Testvérek cég tulajdona, ez év folyamán sörgyárrá alakítják át. Az új sörgyár kapacitása, az ország nagy sörgyá-

rainak termelési képességével azonosnak van tervezve. Teljesen modern felszereléssel látják el a gyárat az alapítók, akik 25 millió lej alaptőkével tervezik az új részvénytársaságot. Az alakulás jelentőségét fokozza, hogy egyik Wien melletti sörgyár társul az alakuláshoz és a termelés szakvezetését is vállalja. A jövő hónapban megkezdik az átalakító építkezési munkálatokat és előreláthatólag szeptember folyamán az új sörgyár meg is kezdi a termelését.

Románia kifizette a svájci gabonakölesön utolsó részletét is. Bernből jelentik: Január elsején a román államkincstár kifizette a svájci kormányának a gabonakölesön elnevezés alatt ismeretes adósságból fennmaradt 3 millió svájci frank összegű utolsó részletét. Ebből az alkalomból Schulthess svájci elnök levelet intézett Petrescu-Commen berni román meghatalmazott miniszterhez, amelyben elégtétellel állapítja meg, hogy az 1924. április 14-én létrejött konvenciót Románia a legpontosabban betartotta. Ez a fizetési pontosság lehetővé tette, hogy a két ország között még szorosabb gazdasági kapcsolatok alakuljanak ki.

Már tavasszal megkezdik a mármaroszigeti nagybányai vasutvonal építését. Nagybányáról jelentik: Dr. a g. o. s. Teofil dr. képviselő, volt szatmármegyei prefektus, akiről a közeli kormányválsággal kapcsolatban az a hír van forgalomban, hogy Tatarescu kisebbségi miniszter helyébe kerül, most érkezett vissza Bukarestből, ahonnan azt az értesülést hozta magával, hogy még ez év tavaszán, vagy legkésőbb nyár elején megkezdik a nagybánya—mármaroszigeti vasutvonal építését. A vonalat Magyarlajos irányában fogják meghosszabbítani, hogy ez a gazdaságilag nagyfontosságú hatalmas vidék végre betekapcsolódhassék az ország tengerhárú forgalmába. Az új vonal Alsókosálynál fog összeköttetésbe kerülni a Szamos völgyi vasuttal. Az építkezést a tervek szerint még ebben az évben be is fejezik, hogy a vonalat minél előbb átadhassák a forgalomnak.

APROHIRDETESEK
Egyszer, közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. A listakeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetés: k. díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellettel van. Eljegyzési dírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Brutto 20%-ot jövedelméből ingatlanul vevőknek másfél millió lej értékig. Cim a kiadóban.

Anton Rosenzweig
Cluj Kolozsár, Mihai Vit. 38. (volt Szé h ny-ter) ספרים וכלים ציוד תעשיית Grosshandlung

Megnyilt Restaurant Sauerquell
Blstrita, Kórház-u. 21. sz. (Frisch-féle szálloda mellett).
Elsőrendű כשר
konyha. Olcsó árak. Kifűnő étel. Ura zoknak külön kedvezmény

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora
Kedd: Mersz-e Mária? (Angol operette-revü újdonság, először. Ujkiállítás. Kolbay Ildikóval, Mende Kláival, László Andorral, Inász Aladarral, Fülöp Sándor vendégjátékával. Rendes helyarákkal. Premiere bérlet 24. szám. Sorozatszám 177.)
Szerda: Mersz-e Mária? (2-odszor. Napi bérlet 25. szám, A. Sorozatszám: 178.)
Csütörtök: Mersz-e Mária? (3-szor. Napi bérlet 25. szám, Sorozatszám: 179.)
Péntek 8 1/2-kor: A bécsi Rosé quartett egyetlen hangversenye. (Főemelt helyárakkal. Bérletszám: Sorozatszám: 180.)
Szombat d. u. 4 kor: Csizmas kandur. (Gyermek-előadás, olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 181.)
Szombat este 8 1/2-kor: Mersz-e Mária? (4-ed-szer, napi bérlet 25. szám, C. Sorozatszám: 182.)
Vasárnap 3-kor: Bob herceg. (Olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 183.)
Vasárnap 6 kor: Templom egere. (Újdonság 4-ed-szer. Táray Ferencce. Sorozatszám: 184.)
Vasárnap 8 1/2-kor: Mersz-e Mária? (5-odszor. Bérletszám: Sorozatszám: 185.)
Hétfő: Mersz-e Mária? (6-odszor. Bérletszám: Sorozatszám: 186.)

Viktopia butoppaktár
(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)
Cal. Regele Ferdinand 40. sz. alól átköltözött Str. Reg. Marin 9. sz. alá, saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő áruk meléven leszállított áron szerzethetők be.
Telefon: 7-39.

Erdős Renée könyvei
Santerra biboros, két kötet . . . L 340.—
Ösök és ivadékok
Az új sarj, 2 kötet . . . L 340.—
Az élet királynője 2 kötet . . . L 408.—
Berekesztett utak . . . L 340.—

Teano Amaryll egyszerű élete
A hárfás . . . L 170.—
A herceg . . . L 153.—
A mezeien táncos . . . L 238.—
Nyirfaerdő . . . L 163.20
Egy szerelmes nyár története . L 136.—
Avtisibeli zsoldos . . . L 51.—
Római levelek . . . L 190.40
Nagy sikoly, 2 köt. kb . . . L 300.—
Aranyveder . . . L 102.—
Egy perccel alkonyat előtt . . . L 51.—
Római napló . . . L 130.—
Lavinia Tanin házassága 2 kötet L 408.—
Kapkatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Kénsav, sósav, salétromsók stb. savak állandóan raktáron
Cserő B., Arad. P. A. Jancu 22.

Csillárok, asztali lámpák részletre.
Rádio és alkatrészek nagy választékban
ELECTRICA
Cluj, Piata Unirii 28. sz. — Központi szálló épülete.
Telefon: 6-10. Vidékre árjegyzék bérmentve. Telefon: 6-10.

Savak vegyszerek legolcsóbban kapnatók **CSERŐ B. Arad** Piata J. u. 22.
Téli fűtésre 1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt 750 lejért házhoz szállít
FISCHER
Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

No. 29—1928.
Hirdetmény a választói névjegyzék ügyében.
Hitközségünknek a f. é. január 29-én tartandó Választói Közgyűlésen választói joggal bíró tagjainak névjegyzéke a mai napon közszemlére tételük ki a hitközség Titkári Hivatalában Str. Dubalrilor 1. sz. a, valamint a Poale Cedek és Ohel Maise imaházakban.
Kihagyás vagy jogtalan felvétel iránti felfozlamlások e hó 19-ig nyujthatók be a Titkári Hivatalban.
Cluj, 1928. január hó 10-én.
Löffler, b. jegyző. Sole Simon, b. elnök

Cluj, Str. Baron TELEFON
Ejfeji telefon (ny)
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre . . .
Félévre . . .
Negyedévre . . .
Égy hóra . . .
XI. évfolyam
1928. január
3288 Te

Amióta a termé felolgas diadalm mentantáson, azot ban való hit. Sz valióttuk azt a le csodák, vagy ha nem egyebek, mi játszásanak opti észrevezései és re Tegnapi óta azo nink a természetl dás érvényében va mert hinnünk ke nem-e csodálato open Blau József ellen izgatott, a maga jó váradi aki rsidó sporteg tagja volt? Nem annyi in flagran zepelte, épen B flagranti a zsidó pont az a Bunes amkor a diákok lett izgató röpirá izgató beszédekéi hallattára, egye alkalmat arra, ho diákok közül vala Vajjon milyen dott közre, hog fektus ur fülei é milyen merült el ientőségének tan közben nem vette plomok összerem kirakati ablakok pölését
Valóban, ez oly olyan biológiai é cia, amelyet csak hit által tudunk esetre sem a log mányos gondolko
A romániai ha annyi alkalmuk l gyskorsládára, kő izgatással kapcsd muzeumot rendez rantik különböző kötszik, derék ha kívül szeretik a nem jönnek ma teremteni.
Ha vess így á volna elképzelni, kor egész Erdő végig s ugyszólva talmak szeszél zsinagógákat s v katalit, egyetlen a flagrantira. Ez dolog s mághane credménye, amel hogy a templom betörések máss gyakorlati máss jótékony köd ere gátalta őket a t kat pedig megbé galit, amely hogy lássanak é hallás kapcsán tetteseket.
Erdős Renée értékes adat a B szében és írásb menti tribünöri zsidóság ellen, d ezrei vannak fe nyenc felétek — nek számára — hogy a románai díja az egészen